

Pokolenia zanurzone w historii

FOT. MIKOŁAJ BILIAK

O przeszłości można i trzeba opowiadać nowocześnie. Najbliższą okazją, by się o tym przekonać, będzie Wielkopolski Kongres Pamięci Narodowej.

dr Karol Nawrocki

prezes Instytutu Pamięci Narodowej

Bartosz, uczeń jednego z wielkopolskich liceów, postanowił wypytać dziadków o swoich przodków. Dowiedział się, że jego pradziadek walczył w Powstaniu Wielkopolskim. „Ale ta wiedza wydaje mi się, że jest dosyć powierzchowna” – przyznał podczas badań „Edukacja dla pamięci”, przeprowadzonych na zlecenie Instytutu Pamięci Narodowej przez zespół dr. hab. Krzysztofa Malickiego.

Nie jest bynajmniej tak, że młodzi Polacy nie chcą się uczyć historii. Skrajną niechęć do jej poznawania wyraziło we wspomnianych

badaniach ledwie 2,4 proc. uczniów szkół średnich. Skuteczna edukacja nie może być jednak anachroniczna. Metodami, które być może sprawdzały się w XX w., nie trafimy do serc i umysłów dzisiejszej młodzieży, dla której najważniejszym źródłem wiedzy historycznej są internet i gry komputerowe. Między innymi o tym, jak może wyglądać nowoczesna, atrakcyjna edukacja historyczna, porozmawiamy 18 i 19 czerwca podczas Wielkopolskiego Kongresu Pamięci Narodowej, organizowanego przez Oddział IPN w Poznaniu pod patronatem Prezydenta RP Andrzeja Dudy. Impreza odbędzie się na terenie Międzynarodowych Targów Poznańskich.

Przez dwa dni Poznań Congress Center będzie miejscem fascynujących debat historycznych, wystaw multimedialnych, pokazów filmowych, warsztatów i innych atrakcyjnych wydarzeń. Opowiemy o najnowszej historii Polski ze szczególnym uwzględnieniem perspektywy regionalnej. Porozmawiamy m.in. o Powstaniu Wielkopolskim, niemieckim terrorze w tzw. Kraju Warty,

Poznańskim Czerwcu 1956 i późniejszych o cztery lata Wydarzeniach Zielonogórskich. Impreza nie przypadkiem odbywa się pod hasłem „Historia mówi przez pokolenia”. Ta opowieść ma bowiem przemawiać do każdego: zarówno osób starszych, dobrze pamiętających czasy komunistycznego zniewolenia, a niekiedy również II wojnę światową – jak i do tych, którzy urodzili się już w XXI wieku i w świecie wirtualnym odnajdują się nieraz lepiej niż w rzeczywistym.

Instytut Pamięci Narodowej nie ma zamiaru rezygnować z wydawania solidnych monografii i organizowania konferencji naukowych. Jeśli jednak chcemy skutecznie zainteresować dzieci i młodzież historią, musimy umieć o niej mówić w nowoczesny sposób. Dla przedszkolaków przygotowaliśmy więc teatrzyk „Miś Wojtek”, dla nieco starszych dzieci i młodzieży – choćby strefę edukacyjną i strefę nowych technologii. Podobna formuła znakomicie sprawdziła się rok temu, w czasie ogólnopolskiego Kongresu Pamięci Narodowej, zorganizowanego przez IPN na stadionie PGE Narodowy w Warszawie w dniach 13–15 kwietnia 2023 roku. W tym największym wydarzeniu w historii Instytutu wzięło udział 17 tys. osób, w tym 7 tys. dzieci i młodzieży. Duże zainteresowanie wzbudził też Podkarpacki Kongres Pamięci Narodowej, zorganizowany przez IPN 4 i 5 października na G2A Arenie w Jasionce koło Rzeszowa. Impreza przyciągnęła przeszło 7 tys. osób, w tym ponad 6 tys. dzieci i młodzieży. Teraz czas na Wielkopolskę. Serdecznie zapraszam Państwa do Poznań Congress Center. Niech historia znów mówi przez pokolenia.

PARTNER DODATKU:

**INSTYTUT
PAMIĘCI
NARODOWEJ**

Wystawa „Szlaki Nadziei. Odyseja Wolności” podczas Kongresu Pamięci Narodowej w Warszawie, 13–15 kwietnia 2023 r. Fot. Mikołaj Bujak (IPN)

Historia opowiedziana nie tylko słowem

Wielkopolski Kongres Pamięci Narodowej będzie opowieścią o najnowszej historii Polski, przemawiającą do każdego pokolenia: zarówno osób starszych, dobrze pamiętających trudny wiek XX, jak i do młodzieży uczącej się poprzez nowe technologie, multimedia i zabawę.

dr hab.

Rafał Reczek

DYREKTOR ODDZIAŁU IPN W POZNANIU

Wielkopolski Kongres Pamięci Narodowej odbędzie się w Poznań Congress Center na terenie Międzynarodowych Targów Poznańskich (ul. Głogowska 10, wejście bramą nr 9 od strony Dworca Zachodniego).

Zapraszamy we wtorek 18 czerwca 2024 roku w godz. 9.30–19 i w środę 19 czerwca 2024 roku w godz. 9.30–16.

Wstęp na Wielkopolski Kongres Pamięci Narodowej jest wolny (po wcześniejszej rejestracji online na stronie tobilet.pl, w trakcie której można dokonać wyboru poszczególnych wydarzeń). Na niektóre punkty programu wprowadzono jednak limit zapisów. W przypadku rejestracji na miejscu w trakcie Kongresu nie gwa-

**Wielkopolski
Kongres Pamięci
Narodowej**

18-19 czerwca 2024
Międzynarodowe Targi Poznańskie
POZNAŃ

RP Patronat Honorowy
Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej
Andrzeja Dudy

rantujemy możliwości udziału we wszystkich wydarzeniach, jeżeli wyczerpana zostanie pula dostępnych miejsc. Dzieci do lat 18 mogą przebywać na terenie Kongresu jedynie z opiekunem. W przypadku grup zorganizowanych rejestracji i zapisów dokonuje opiekun grupy, podając liczbę osób towarzyszących.

Oferta dostępna podczas Wielkopolskiego Kongresu Pamięci Narodowej:

„Szlaki Nadziei. Odyseja Wolności” to międzynarodowy projekt edukacyjno-memoratywny, mający na celu upamiętnienie wysiłku zbrojnego Polskich Sił Zbrojnych podczas II wojny światowej oraz

Tworzenie animacji w technice poklatkowej z wykorzystaniem klocków COBI podczas Kongresu Pamięci Narodowej w Warszawie, 13–15 kwietnia 2023 r. Fot. Mikołaj Bujak (IPN)

Strefa komiksów podczas Kongresu Pamięci Narodowej w Warszawie, 13–15 kwietnia 2023 r. Fot. Mikołaj Bujak (IPN)

Instalacja przestrzenna projektu „Archiwum Pełne Pamięci” podczas Kongresu Pamięci Narodowej w Warszawie, 13–15 kwietnia 2023 r. Fot. Mikołaj Bujak (IPN)

łosów ludności cywilnej, ewakuowanej z ZSRS wraz z armią gen. Andersa. Częścią projektu jest wirtualny globus, prezentujący szlaki cywilne, wojskowe, morskie i lądowe, którymi przemieszczali się Polacy podczas II wojny światowej. Poprzez interaktywny panel sterujący globusem każdy będzie mógł wybrać interesujący go region świata oraz poznać historię i losy Polaków z nim związanych.

W strefie archiwum, w ramach projektu **„Archiwum Pełne Pamięci”**, zapraszamy do specjalnej przestrzeni wykorzystującej multimedia i reprodukcje historycznych dokumentów, fotografii i pamiątek rodzinnych. Stanowisko komputerowe umożliwi przeglądanie trójwymiarowych obrazów i poznawanie najciekawszych artefaktów przekazanych w ramach projektu „Archiwum Pełne Pamięci”. W sali projekcyjnej będzie można obejrzeć krótkie filmy o najciekawszych darowiznach i poznać niezwykle losy wyjątkowych osób.

Oprócz wystaw przygotowanych przez IPN, znajdzie się ekspozycja o PeWuCe, przygotowana przez Międzynarodowe Targi Poznańskie z okazji 95. rocznicy Powszechnej Wystawy Krajowej, która odbywała się w Poznaniu w dniach 16 maja–30 września 1929 roku.

Na stoisku Wydawnictwa IPN będzie można zapoznać się z jego szeroką ofertą. Nowości, albumy, komiksy dla młodzieży, pozycje dotyczące Wielkopolski, w atrakcyjnej cenie z rabatem 25 proc. Z pewnością dużym zainteresowaniem cieszyć się będą także popularne gry edukacyjne.

Strefa edukacyjna

Pełna atrakcyjnych propozycji ścieżka edukacyjna, odpowiadająca poszczególnym okresom najnowszej historii Polski. W strefie będzie można wziąć udział w licznych warsztatach, konkursach i pokazach opartych na dorobku IPN w dziedzinie edukacji historycznej z uwzględnieniem istotnych dla Wielkopolski wydarzeń: Powstania Wielkopolskiego oraz Poznańskiego Czerwca 1956. Odwiedzający będą mogli m.in. zagrać najnowsze gry planszowe IPN, obejrzeć przy pracy autorów najbardziej popularnych komiksów, stworzyć własną animację poklatkową, przejść krótki kurs szyfrowania. Strefę poprowadzą doświadczeni edukatorzy z całej Polski oraz grupy rekonstrukcji historycznej.

Strefa nowych technologii

Wyjątkowe projekty edukacyjne stworzone z wykorzystaniem najnowszych technologii: „Gra Szyfrów”, „Warsaw Rising – Miasto Bohaterów”, „Lotnicy – wojna w przestworzach”. Prezentowana będzie też immersyjna etiuda filmowa o losach rodziny Ulmów „Świadek poMOCY”, projekt „Cyfrowi Bohaterowie” oraz aplikacja „Szybowcowa ’87”.

„Miś Wojtek”. Spektakl dla najmłodszych

Niezwykła historia niedźwiedzia – żołnierza 2 Korpusu Polskiego dowodzonego przez gen. Władysława Andersa. Przedstawienie opiera się na kontakcie z publicznością, a wspólnie śpiewane piosenki pozwalają dzieciom na aktywny udział i rozbudzają ich zainteresowanie opowiadaną historią.

„Drużyna Inki”. Warsztaty dla starszych dzieci i młodzieży

Poruszająca historia sanitariuszki Danuty Siedzikówny „Inki” i jej rodziny jako inspiracja do odbycia praktycznego szkolenia w zakresie pierwszej pomocy przedmedycznej.

Strefa naukowa

Jednym z wiodących elementów dociekań naukowych prowadzonych w Instytucie Pamięci Narodowej są dzieje NSZZ „Solidarność”. W trakcie Kongresu zostaną zaprezentowane wyniki badań prowadzonych na tym polu przez pracowników poznańskiego oddziału IPN, a grupa osób z szerokiego grona tych, którzy szczególnie aktywnie angażowali się w działalność opozycyjną przed 1989 rokiem, zostanie uhonorowana Krzyżem Wolności i Solidarności. To wyraz naszej pamięci i dowód wdzięczności za odzyskaną wolność. Bohaterom biografów znajdujących się w piątym tomie „Encyklopedii

Oferta Wydawnictwa IPN podczas Kongresu Pamięci Narodowej w Warszawie, 13–15 kwietnia 2023 r. Fot. Mikołaj Bujak (IPN)

Strefa nowych technologii podczas Kongresu Pamięci Narodowej w Warszawie, 13–15 kwietnia 2023 r. Fot. Mikołaj Bujak (IPN)

Solidarności” zostaną uroczyście wręczone egzemplarze tego wyjątkowego projektu wydawniczego. To święto Solidarności podsumowane zostanie koncertem „Bardowie Solidarności”, którego program to wybór najbardziej znaczących utworów artystów związanych z etosem i historią tego związku.

W trakcie Kongresu nie zabraknie też debat naukowych. Ich tematyka skupiać się będzie na zaprezentowaniu różnych aspektów XX-wiecznej historii Wielkopolski (w niektórych przypadkach także Ziemi Lubuskiej). Z jednej strony będą one wskazywały na specyfikę regionalnego doświadczenia w kontekście ogólnopolskim (panel „Mustergau. Okupacja w Kraju Warty”), z drugiej na zaangażowanie Wielkopolan w przedsięwzięcia na rzecz całego kraju (panele: „Wielkopole dla odradzającej się Polski” oraz „Wielkopole na frontach II wojny światowej”).

Wśród kongresowych dyskusji nie mogło zabraknąć tych dotyczących postaw Wielkopolan i mieszkańców Ziemi Lubuskiej wobec rzeczywistości społeczno-politycznej ukształtowanej po zakończeniu II wojny światowej (panel „Formy oporu społecznego w Wielkopolsce i na Ziemi Lubuskiej w latach 1945–1989”) oraz w okresie przemian prowadzących do współczesnej Polski (panel „Czas przełomu 1989 roku w Wielkopolsce i na Ziemi Lubuskiej”).

Wysłuchać będzie można także dwóch wykładów: Tadeusza Jeziorowskiego „O Krzyżu Virtuti Militari prawie wszystko” oraz dr. Macieja Korkucia na temat „Niemcy, naziści czy hitlerowcy? Semantyka i fakty”.

W formie debaty zaprezentowane zostaną również wyniki raportu „Edukacja dla pamięci” w odniesieniu do Wielkopolski i rozpocznie się dyskusja na temat świadomości historycznej Polaków w naszym regionie.

Pokazy filmowe „Historia na dużym ekranie”

Produkcje poruszające m.in. tematykę II wojny światowej i Polaków ratujących Żydów („Co widziały drzewa”, „Jan Żabiński”, „Schron”, „Wiara’44”). O zbrodni katyńskiej opowiedzą „Wybraniec bogów” oraz „20-40-20”. Protesty w PRL i poszanowanie swobód obywatelskich zobrazują filmy „W obronie krzyża. Miętne 1984” oraz wyprodukowany przez „Gazetę Lubuską” film „Wydarzenia Zielonogórskie 1960. Bitwa o Dom Katolicki”. Historię Wielkopolski przybliżą natomiast produk-

cje: „Zdobycie Ławicy: Powstanie Wielkopolskie. Zwycięstwo odc. 1”, „Zdobycie pojazdu pancernego: Powstanie Wielkopolskie. Zwycięstwo odc. 2”, „Powstaniec, artysta – Leon Prauziński: Powstanie Wielkopolskie. Zwycięstwo odc. 3” oraz „Fort VII. Obóz krwawej zemsty”.

Dla uczestników Kongresu zorganizowaliśmy również możliwość udziału w atrakcyjnych wydarzeniach towarzyszących:

Wystawa „HistoryLand”, która ożywia historię Polski za pomocą ponad półtora miliona klocków LEGO®. Odwiedzający zobaczą wielkie bitwy, ważne wydarzenia z naszych dziejów oraz historyczne budowle, wszystko to wzbogacone o interaktywne atrakcje multimedialne, VR oraz AR, które powodują, że historia staje się bardziej przystępna i angażująca.

Podczas przejazdu **„Tramwajem przez historię. Poznański Czerwiec 1956”** uczestnicy poznają odpowiedzi na pytania związane z jedną z najważniejszych dat w historii Poznania. Dlaczego doszło do Poznańskiego Czerwca? Skąd wyszła iskra, która doprowadziła do strajku generalnego na obszarze miasta? Jak zareagowały władze? Czy rozlew krwi był nieunikniony? Jakie były skutki Poznańskiego Czerwca? Przejazd zabytkowym tramwajem po trasie nawiązującej do miejsc związanych z wydarzeniami sprzed 68 lat rozpocznie się i zakończy na przystanku Dworzec Zachodni.

Zwiedzanie Muzeum Powstania Wielkopolskiego 1918–1919 (Odwach, Stary Rynek 3)

Stała wystawa Muzeum Powstania Wielkopolskiego 1918–1919 ukazuje wielkopolską drogę do niepodległości. Podzielona jest na szereg sekcji poświęconych określonej zagadnieniu lub wydarzeniu z historii Polski i Wielkopolski w latach 1793–1939.

Zwiedzanie Muzeum Powstania Poznańskiego – Czerwiec 1956 (Zamek Cesarski, ul. Św. Marcin 80/82)

Wystawa „Powstanie Poznańskie 1956 – ocalona pamięć” przenosi zwiedzających do Poznania z lat 50. XX wieku. Stają się oni w pewnym sensie uczestnikami pamiętnego 28 czerwca 1956 roku. Ekspozycję kończy opowieść o ofiarach Poznańskiego Czerwca, zмовie milczenia i cenzurze wokół wydarzeń, walce z tym zakłamaniem, triumfie prawdy, którego symbolem jest Pomnik Poznańskiego Czerwca 1956.